

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput CXXXII. Casus, in quibus cessat, vel non cessat obligatio
restitutionis ob homicidium, vel mutilationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

confirmat S. Anselmus l. *Cur Deus Homo* c. 11. dicens : *qui salutem alterius lesit, non sufficere, si salutem restituat, nisi pro illata doloris injuria aliquid recompenset. Plus autem ponderanda est mutilatio pauperis (pergit sanctus Antoninus) quam divitis, si magis egebat parte abscissa ad victum necessariam: puta, si abscissa est manus dextera Scriptoris, qui de illa arie vivebat. Tunc enim magis tenetur.*

CAPUT CXXXI.

Persona quibus homicida restituere tenetur pro damnis realibus, ex homicidio secutis vel securis.

¹²⁵² **P**rimò restituere debet hæredibus, etiam extraneis: utpote succedentibus in omnia jura defuncti, personamque ipsius repræsentantibus.

¹²⁵³ Secundò tenetur etiam restituere creditoribus defuncti, hoc sensu, quòd si bona defuncti non sufficiant ad solutionem ipsorum, quam tamen defunctus præstare potuisset ex lucro suo (quod ex officio suo, vel negotiatione comparasset, si vixisset) lucrum istud homicida præstare debet creditoribus istis, vel certè hæredibus. Ita Doctores communiter.

¹²⁵⁴ Tertio restituere tenetur omne damnum ex homicidio causatum uxori, liberis, & aliis quos interfecit ex justitia, secundùm conditionem suam, alere, & juvare tenebatur. Similiter restituere debet alimenta, & sustentationem parentibus ipsius, quos ipse ex obligatione alebat. Ita etiam Doctores communiter.

¹²⁵⁵ Quoad alias autem personas, quibus benefacere solebat, v. g. ipsis alimenta præbendo, licet plures Recentiores existiment, homicidam ex justitia non teneri ipsis alimenta, seu alia bona restituere, contrarium probabilius docere videntur Scotus, Navarrus, Azorius, Vasquez, Turrianus, Sayrus, Amicus, Mastrius, Faber Faventinus, Caspensis, & Urbanus noster ab Ascensione: quia qui injusto facto suo proximum impedit à consequendo bono, quod alioqui consecutus fuisset, licet per liberalitatem alterius, ad restitutionem tenetur: utpote causa injusta istius damni. Quisquis verò alteri est causa injusta damni, pro eo satisfacere tenetur, juxta illud cap. fin. de injur. & damno dato: *Si tuâ culpâ datum est damnum, vel injuria irrogata... jure super his te satisfacere oportet; nec ignorantia te excusat, si scire debuisti ex facto tuo injuriam verisimiliter posse contingere, vel jacturam.* Atqui homicida injusto suo facto personas illas impedit à consecutione alimentorum, seu aliorum bonorum, aliàs consequendorum ex solita defuncti liberalitate. Ergo, &c.

¹²⁵⁶ Confirmatur: quia quisquis vi proximum impedit à consecutione boni rationabiliter prætensû, & probabiliter sperati, tenetur ad

astimationem istius spei, ut constat ex dictis n. 1166.

Si dicas, ejusmodi damnum omninò per accidens, ac præter intentionem sequi ex homicidio; idè non cenferi volitum, etiam interpretativè, & implicite ab homicida.

Contra est 1°. quòd damnum istud sequi natum sit ex homicidio, de factoque sequatur ex vi illius. Quod autem per accidens sequitur ad homicidium, non sequitur ex vi illius, nec sequi natum est ex illo. 2°. privatio eleëmofynæ, seu alterius doni liberalis, per se sequitur ex sublata injustè potentia faciendi eleëmofynam, seu aliud liberale donum. 3°. si ejusmodi damnum per se non sequeretur ex homicidio, sed per accidens dumtaxat, homicida non teneretur illud resarcire, licet expressè, formaliter, & directè illud intendisset (hæc enim ratione, homicida non tenetur de damnis secutis ex hoc quòd homicidium suum imputatum fuerit innocenti, licet ea expressè intendit, dummodò ad imputationem non concurrerit: quia damna illa secuta non sunt ex vi homicidii.) Istud autem in tantum abhorret à communi sensu, & veritate, ut oppositum vel ipse Tamburinus (aliàs tam benignus) non dubitet esse certum. 4°. ejusmodi damnum non magis per accidens, ac præter intentionem sequitur ex homicidio, quàm damnum amissæ sustentationis in uxore, & liberis occisi. Quòd enim amissio ista, non illa, sit amissio rei debitæ ex justitia, non facit istam præ illa per se sequi ex vi homicidii. Ergo vel utraque, vel neutra per se sequitur ex homicidio, nec una magis proximè quàm altera, sed utraque pari modo.

CAPUT CXXXII.

Casus, in quibus cessat, vel non cessat obligatio restitutionis ob homicidium, vel mutilationem.

¹²⁵⁸ **P**rimò non cessat, dum lethaliter læsus, à Confessario interrogatus, utrum injuriam sibi illatam homicidæ remittat, respondet se remittere, vel ad exhortationem amicorum dicit se mortem condonare, vel (sine addito) se homicidæ ignoscere. Quia per hoc (nisi aliud addatur) remittere non censetur damna, sed offensam dumtaxat: ita ut solum significet se odio non prosequi occiorem, nec adversus ipsum moveri privata ultionis appetitu, sed inimicum diligere, sicut Deus jubet. Imò, licet prohiberet homicidam ab hæredibus molestari, per hoc præcisè non censetur damna illa remittere, sed solum remittere, & prohibere actionem criminalem adversus ipsum.

Secundò non cessat, dum homicida per sententiam Judicis capite plectitur, nisi hæredes condonent. Quia per judicialem illam punitionem satisfic justitiæ vindicativæ, non commutativæ, prout à simili patet, dum fur

fur suspenditur. Si tamen hæredes sint nobiles, vel valde divites, ut plurimum esse solent contenti solâ morte homicidæ, nihilque ultra pro damnorum compensatione exigere: secus alii, qui ex vulgo sunt.

1260 Cessat tamen, dum occisus in sui occisionem consensit expressè, vel tacitè, ad pugnam lethalem provocando, vel illam voluntariè admittendo. Quia in pugnam lethalem consentiendo, censetur in mortem consentire, adeoque & in damna mortem consequentia. Qui consensus, licet quoad mortem sit invalidus (ob inabdicabilitatem juris ad vitam) valet tamen quoad damna illa. Nec refert, quòd scopus ipsius sit occidere, non occidi. Quia equidem in pugnam consentiendo, vel ad eam, v. g. ad duellum, provocando, concedit alteri facultatem contra se agendi quod potest.

1261 Si tamen injustè invasus excesserit moderamen inculpatæ tutelæ, juxta Navarrum, Lessium, Vasquez, Rodriguez, tenetur ad totum damnum. Juxta Sylvestrum, Angelum, Sotum, Azorium, Sylvium, ad partem. Ast, salvo meliori judicio, probabile mihi videtur, nec ad totum, nec ad partem teneri. Quia licet sit causâ injusti damni vitæ; non tamen damnorum consequentium: eò quòd ista non causet invito, sed volenti (cui non fit injuria:) siquidem invadens eo ipso censetur illa velle, quo se sponte exponit periculo illorum; quod facit injustè invadendo ad mortem, sciens invaso difficillimum esse, justum sic temperare dolorem, quin inculpatæ tutelæ tantisper excedat moderamen: censetur namque ipsum ad excessum istum quodammodo provocare.

1262 A fortiori damna illa restituere non tenetur, qui injustum vitæ aggressorem, servato moderamine quod leges humanæ requirunt, ad salvandam vitam suam occidit. Quia licet peccet, juxta doctrinam Sanctorum, (ad quintum Decalogi præceptum exponendam) rationem tamen peccati, in tali factò, Sancti non constituunt in injustitia erga proximum; sed in amore inordinato vitæ suæ, & ad summum in injustitia erga Deum. Vel siquam in tali occisione agnoscunt injustitiam erga proximum, ad summum est in ordine ad vitam ipsius, non in ordine ad damna ex occisione ipsius secuta: utpote ipsi volenti illata; ipsi consequenter imputanda, juxta reg. 86. juris in 6. *Dammum quod quis suâ culpa semit, sibi debet, non aliis, imputare.*

1263 Tertiò non cessat, dum quis, verbis contumeliosus provocatus, contumeliosum occidit, vel occidit injustum invasorem, non vitæ, sed bursæ, vel pudicitia. Quia hoc pari injustitiâ facit, ac si nitentem vi ipsi auferre pomum, vi auferret brachium. Si tamen suam pudicitiam, vel bursam defendendo, præter intentionem occideret invasorem, non teneretur: quia homicidium ipsi non imputaretur.

Tom. II.

Cessat tamen restitutionis obligatio, quoties ex accepto vulnere jam moriturus, consideratâ homicidæ paupertate, & damnosum realium compensationem ipsi remittit. Quia sicut moriturus, ante mortem de bonis suis pro libitu potest disponere; ita & bona sibi restituenda, sive obligationem reparandi damna remittere.

An etiam validè remittere potest compensationem lucri cessantis, necessarii ad sustentationem uxoris & liberorum? Videtur quòd sic, si sustentationem ipsis non debeat ex justitia. Sed quia magis providere tenetur uxori & liberis, quàm homicidæ, certum est quòd talis condonatio inofficiosa foret & illicita: utpote saltem contra ordinem charitatis.

Quartò non cessat dicta obligatio, dum supremus Princeps, ex causis concedit homicidæ veniam, remissionem, & abolitionem delicti, ut capitali pœnâ non plectatur. Tametsi enim Princeps, ex potestatis plenitudine, justâ de causâ absolvere possit homicidam, nunquam tamen id facere censetur in præjudicium privatorum, interesse habentium: quia naturalis æquitas id non permittit. Unde nec id facere solet, nisi pacatis priùs consanguineis, prout habent jura & consuetudines Provinciarum Belgii nostri, & ipsamet Principum Edicta. Pacatis (inquam) consanguineis: quia moribus nostris non sufficit pacificatio cum defuncto inita dum adhuc viveret: quia pacificationem etiam cum consanguineis Provinciarum consuetudines & Edicta requirunt: alioqui his permittunt civiliter agere ad recuperandum interesse, & criminaliter ad condemnationem pro delicto. Nec in foro conscientia vulneratus (ut supra dixi) censetur damnorum realium reparationem condonare, per hoc quòd ex corde injuriam seu offensam sibi factam remittat; imò sæpè non potest, sine quadam injustitia, & immiserordia in suos, quibus debet succurrere.

CAPUT CXXXIII.

Corruptor virginis, sponte consentientis, id est nec vi, nec fraude, vel dolo, nec importunis precibus inducta, sed ultro se offerentis, vel leviter rogata, non tenetur aliquid ipsi restituere; tenetur tamen parentibus satisfacere pro injuria, si fuerint invitati, & virgo sub eorum extiterit potestate.

1264 Sanctus Thomas q. 154. a. 6. docet stuprum, seu corruptionem virginis extra matrimonium, ultra malitiam simplicis fornicationis, specialem habere malitiam injuritiæ; unam ex parte virginis: utpote quæ, amissa extra matrimonium virginitate, amittit pudorem, & pudore amisso, exponitur periculo relabendi, sive (ut sanctus Doctor loquitur) ponitur in via meretricandi. Alteram ex parte parentum, vel tutorum, sub

T t t